

«Με ενδιαφέρει η τέχνη που κρύβει μέσα της ένα διαβολάκι»

> Ο καλλιτέχνης Φάνος Κυριάκου, παρουσιάζει τη νέα του δουλειά

Της Ελένης Ξένου
Φωτό: Πόλυ Πεσλίκας

Σάββατο πρωί. Δεν έχω ιδέα αν θα τον συναντήσω κι αυτόν ξενυχτισμένο με μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια, αλλά καλού-κακού τους δικούς μου τους κρύβω επιμελώς με γυαλιά ηλίου, λίγο πριν ξεκινήσω προς Παλουριώτισσα μεριά. Ακολουθώ τις οδηγίες του, βρίσκω σημάδι το κίτρινο mimi (το παλιό λατρεμένο μοντέλο που και βέβαια του ταιριάζει), σταθευμένο μπροστά μπροστά, ανέβα στον τελευταίο όροφο μου λέει από το τηλέφωνο, ναι, εκείνο το μισοτέλειωτο, σκέτο μπετόν δηλαδή, χωρίς πόρτες, ούτε και παράθυρα, δεν τολμώ να ρωτήσω πως την βγάζει το κειμάνο με το κρύο. Σήμερα όμως κάνει ζέστη σαν άνοιξη, με τη διαφορά πως μας έχει πνίξει αυτή η σκόνη, γι' αυτό και βρίσκω τα γλυπτά του τυλιγμένα στα νάιλον, βρίσκω και τον ίδιο σε μια πολύ καλή διάθεση, με τις μουσικές του, και με τα καπέλα του κρεμασμένα στην άκρη μιας καρέκλας. Λατρεύω με την πρώτη το στούντιο του. Ένα απίστευτα οργανωμένο κός, με τα γλυπτά να συνυπαρχούν με χιλιάδες αντικείμενα που ο Φάνος μαζεύει χρόνια, από όπου μπορεί να φανταστείς, κομμάτια που π.χ. για μένα θα ήταν απλώς ένα κασόνι ή ένας κουβάς, για κείνον, ωστόσο, κανένα αντικείμενο δεν έχει μια μόνο ταυτότητα, ούτε και μια μόνο ζωή.

Το σκηνικό στο στούντιο του είναι πολύ urban, δηλαδή κάπως έτσι τον έχω στο μυαλό μου τον χώρο ενός ανήλικου καλλιτέχνη, μα έτσι είναι όμως και η πραγματικότητα του, εκείνη που ο ίδιος επιλέγει πως τον ενδιαφέρει, λίγο urban, λίγο punk (όχι ως αντίδραση αλλά ως δράση, σημειώστε τη διαφορά) και πολύ συγκεκριμένη. Μ' αρέσει ο Φάνος. Γιατί δεν συμβιβάζει την τέχνη του αλλά εφευρίσκει τρόπους να κάνει αυτό που γουστάρει και αυτοτροφοδοτείται για να εξελιχθεί. Κι αυτό στις μέρες μας δεν είναι μόνο μαγκιά. Αλλά κυρίως μια απόδειξη πως όταν παραμένεις εστιασμένος σ' αυτό που έχεις επιλέξει πως θέλεις να είσαι στη ζωή σου, η ζωή δεν μπορεί παρά κάποια στιγμή να στο εξαργυρώσει...

Προς το παρόν όμως είναι ένα Σάββατο πρωί. Κάπου στην Παλουριώτισσα. Όπου δύο άνθρωποι μοιράζονται τις σκέψεις τους. Με τη διαφορά πως ένας εκ των δύο είναι μόνο Φάνος. Γιατί δεν ενδιαφέροντες καλλιτέχνες της νέας γενιάς.

«Με τα μάτια ανοικτά»

«Πού στο καλό τα βρήκες όλα αυτά;» τον ρωτώ χωρίς να κοιτώ τον ίδιο, το βλέμμα μου κυριώς παίζει μέσα στο χάος. Τελεία, και όταν ο Φάνος γελάει μοιάζει σαν μικρό διαβολάκι που θέλει να σε τσιγκλήσει με την πονηριά του (την αθάνα πονηριά του). «Έχω μανία» μου λέει «να μαζεύω αντικείμενα. Όταν οδηγώ, το μάτι μου δεν ψαχιάζει. Παιζέει δεξιά ή αριστερά, σαν φλιπεράκι. Και όταν δω κάτι που μου κινεί το ενδιαφέρον, σταματώ αμέσως και είτε το φωτογραφίζω, είτε το μαζεύω αν το 'χουνε στα άκρα». Δεν υπάρχει περίπτωση να βγει από το σπίτι του χωρίς τη φωτογραφική μηχανή. Αυτό μου τον τονίζει δύο και τρεις φορές. Διερωτώμαι αν είχε ανέκαθεν αυτή τη σχεδόν ακραία παρατηρητικότητα. Την είχε, παραδέχεται αλλά, ωστόσο, όσο προχωρούσε μέσα στην τέχνη του, η παρατηρητικότητα του οξυνόταν. Γινόταν πιο ευαίσθητος δέκτης πληροφοριών, πιο συνειδητός και με περισσότερη πλάνη ικανότητα να δομεί σωστά αυτή την αλλοπρόσλη πληροφορία. «Είναι η φύση της τέχνης που κάνω», μου λέει και επεξηγεί: «Αυτό το κολλάζ των υλικών, των χρωμάτων, των ιδεών... Έχει να κάνει καθαρά με urban objects, γι' αυτό και 'γω είμαι εκεί έξω και παρατηρώ. «Τι παρατηρείς;» «Τα πάντα» παραδέχεται. Ενθουσιάζεται και μου δίνει πα-

ράδειγμα- με τις λύσεις που βρίσκει ο κόσμος για να καλύψει μια ανάγκη ή ένα πρακτικό πρόβλημα της καθημερινότητας του. «Μα δεν έχεις δει ποτέ τι κάνει κάποιος για να διαφυλάξει π.χ. χώρο για το αυτοκίνητό του έξω από το σπίτι του; Βάζει έναν τενεκέ και πάνω έναν τροχό και ύστερα ένα ξύλο που γέρνει και πλάι ακόμα ένα τενεκέ κ.τ.λ. Είναι απίστευτο πως χρησιμοποιεί ο κόσμος τα υλικά. Μέσα σε αυτή την τυχαία τοποθέτηση τους βλέπεις τους πιο παράξενους χρωματικούς συνδυασμούς, τα πιο παράξενα σχήματα, είναι πάρα πολύ ενδιαφέρον (ενθουσιάζεται και κάνει χειρονομίες, ενώ δυναμώνει επίσης και τον τόνο της φωνής του για να με κάνει να ταυτιστώ. Το καταφέρνει...). Και ύστερα μου αποκαλύπτει πως έχει μανία, τον τελευταίο καιρό, με τις παράγκες. Τις παράγκες; επαναλαμβάνω έκπληκτα. Έτσι ακριβώς. «Έχουν μια εκπληκτική δομή», μου

info

Ο Φάνος Κυριάκου παρουσιάζει την τελευταία του δουλειά στην **Omikron Gallery** κάτω από τον τίτλο **IT WAS AN ODD ALMOST UNREAL LANDSCAPE NOT WITHOUT A CERTAIN BEAUTY. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 2 Απριλίου.** (Omikron Gallery, Βασιλέως Παύλου 2, Λευκωσία. Τηλ. 22678240. Ώρες λειτουργίας: καθημερινά 11.00-1.00 και 16.00-21.00, Σάββατο 10.00-14.00)

εξηγεί, «η οποία δημιουργείται από την αρχιτεκτονική της ανάγκης. Είναι αρχιτεκτονική, χωρίς την αρχιτεκτονική. Είναι εντελώς urban». Παιρνει τη φωτογραφική του λοιπόν και κάνει εκδρομές μέχρι και στα χωριά φωτογραφίζοντας παράγκες. «Είμαι σε mission» λέει και γελάει ξανά. Και βέβαια όλα αυτά που μου περιγράφει και που του κεντρίζουν το ενδιαφέρον δεν είναι καθόλου στο τυχαίο. Έχει πίσω του ένα ολόκληρο υπόβαθρο γνώσεων που του αμβλύνει την οπτική γωνία, μου μιλάει με αφορμή τις παράγκες για το κίνημα utopia, για την εξπρεσιονιστική αρχιτεκτονική, για το πως τα συνδέει όλα αυτά σαν πληροφορίες στο μυαλό του, παράγκες-υτοπία-ανάμειξη γλυπτικής και αρχιτεκτονικής, Γερμανούς εξπρεσιονιστές και ένα σωρό άλλα. Μου λέει πως σερφάρει για πολλές ώρες την ημέρα στο διαδικτυακό του κρατάει τον εαυτό του ενήμερο σε ό, τι καινούργιο συμβαίνει, παραγγέλλει εκδόσεις και βιβλία καλλιτεχνών που τους καταχωρεί πίσω ως τα σημεία αναφοράς του και αν μιά-

λιστα κάτι του κινήσει την περιέργεια, μπορεί και να πάρει το αεροπλάνο για να βρεθεί εκεί, μέσα στο γεγονός. Τα κάνει αυτά... Κάνει κι άλλα. «Το κάθε τι το χρησιμοποιώ. Μπορεί να είμαι στο μπαρ και να ακούσω μια κουβέντα κι ύστερα να 'ρθω εδώ, να την σκεφτώ και να την αξιοποιήσω». Του αρέσει να παρατηρεί τους ανθρώπους. Ιδιαίτερα όταν βγαίνει έξω τα βράδια. Συλλέκτης εικόνων, προσώπων, μορφασμών, εκφράσεων, λέξεων. «Δεν είναι βάσανο να τριγυρνάνε τόσες πολλές πληροφορίες στο μυαλό σου;» του λέω και πραγματικά απορώ. «Ναι είναι λίγο βάσανο», παραδέχεται. «Κάποτε προσπαθώ να ψουχάω το μυαλό μου αλλά... Το meditation το βρίσκω αναρρόχο, τα νορκωτικά ακόμα πιο αναρρόχο το μόνο που μένει είναι η τέχνη μου. Και έτσι το απολαμβάνω. Αφού όλες αυτές οι πληροφορίες υπάρχουν εκεί έξω γιατί να μην τις χρησιμοποιήσω, γιατί να μην τις αξιοποιήσω και να τις ενσωματώσω στο δικό μου κόσμο;».

«Είμαστε ένα κολλάζ»

«Γιατί σε ενδιαφέρει τόσο η ιδέα του κολλάζ;» τον ρωτώ και μοιάζει αφελής η ερώτησή μου. «Γιατί έτσι είναι ο κόσμος» μου απαντάει πολύ απλά. «Μας συνθέτουν χιλιάδες κομμάτια διαφορετικών πληροφοριών. Βλέπεις ειδήσεις πίνεις ένα κομματάκι, σερφάρεις στο ίντερνετ άλλο κομματάκι, πας ταξίδι άλλο κομμάτι. Είναι τόσο ρευστά όλα και γίνονται με τέτοιες ταχύτητες που μοιάζουν με κολλάζ. Αυτή, λοιπόν, η διαφορετικότητα των υλικών μαζί με τα διαφορετικά χρώματα και τα διαφορετικά σχήματα που στο τέλος φαίνονται όλα σαν κάτι ενιαίο, αυτό με ενδιαφέρει πάρα πολύ. Όπως με ενδιαφέρει επίσης πολύ και το στοιχείο της αποτυχίας που κουβαλά πάντα του το κάθε γλυπτό». Τι ακριβώς εννοεί; Σκάνεται και μου δείχνει τι εννοεί σε κάθε γλυπτό ξεχωριστά. Περιπατών μαζί του και τον παρακολουθώ: «Τα περισσότερα γλυπτά μου γέρνουν, σου αφήνουν μια αίσθηση ότι πρόκειται να πέσουν, λες και ισορροπούν πάνω σε κείνη τη λεπτή γραμμή που χωρίζει την επιτυχία από την αποτυχία. Για μένα εκεί παίζονται όλα. Το λάθος είναι η γέννηση, στα πάντα». Μ' αρέσει η ατάκα του μα πιο πολύ μ' αρέσει που την εννοεί. «Για κοίτα» μου λέει «όλα τα γλυπτά μου είναι μακρόστενα, σαν εμένα (γελάει) και όλα ισορροπούν πάνω σ'αυτό το ενδοίμοσο αποτυχίας και επιτυχίας. «ίσως είναι αυτό που τα κάνει να μοιάζουν ευάλιστα και οικεία» κάνω σχόλιο γιατί ακριβώς είναι και αυτή η αίσθηση που μου αφήνουν. Του αρέσει. «Χαίρομαι που το λες», λέει φωναχτά. «Γιατί όντως είναι οικεία. Και έτσι τα θέλω. Έχω πρόβλημα με την τελειότητα...» Κάνουμε μια βόλτα μέσα στο στού-

τιν Κύπρο, σε ό,τι αφορά την τέχνη, σπάνια γίνεται κάτι που έχει λόγο να γίνονται για να γίνονται. Δεν μπορείς να πατήσεις πάνω τους για να προχωρήσεις. Είναι απλώς σπασμωδικές κινήσεις. Και μετά τίποτε. Ό,τι γίνεται έχει αρχή και τέλος αλλά ποτέ συνέχεια. Και πάμε συνέχεια από αρχή σε τέλος.

τιν του και καζεύω ξανά μαζί του τα γλυπτά του, θέλω να εντοπίσω αυτή την εύθραυστη ισορροπία τους. Στο ενδοίμοσο βέβαια ακουτουρωλό πάνω στα διάφορα αντικείμενά του. Εκείνος κινείται με περισσότερη άνεση. Ξέρει πού βρίσκεται το κάθε τι, έτσι κι αν αυτό μοιάζει σχεδόν αδύνατο. «Μ' αρέσει που η πρώτη σου υπη είναι αντικείμενα της καθημερινότητάς μας» του λέω. Εκείνον δεν του αρέσουν απλώς, τα βρίσκει συναρπαστικά. «Όταν σκεφτείς ότι εκείνο εκεί το structure έχει γίνει από κασόνια, πως διπλώνει ένα κασόνι, το τι σιχάει παίρνει όταν το λιώσεις, ή το χαρτόνι, πως μπορείς να το κόψεις και μετά να το στήσεις, όλα αυτά τα βρίσκω τρομερά. Το πως μεταλλάσσονται αυτά τα αντικείμενα και ξαφνικά αναίρεται η ταυτότητα και η ιστορία τους για να ξεκινήσουν μια εντελώς καινούργια ζωή». Πράγματι, αυτό είναι συναρπαστικό. Το ότι παίρνει κάτι, που κάποιος άλλος το θεωρεί πια άχρηστο, και του χαρίζει μια άλλη καινούργια ζωή. «Εί- σαν τον πρόγραμμα προστασίας μαρτύρων», μου λέει και λύνεται κυριολεκτικά στο γέλιο. «Που για να προστατέψουν τον μαρτύρα του αλλάζουν όνομα, ταυτότητα κ.τ.λ. και το στέλνουν σε μια άλλη χώρα και ενώ πριν ήταν ένας χρηματιστής τώρα είναι ένας τύπος με γένια που ψαρεύει κάπου στην Αλάσκα».

Ο αντιμυμβατικός δρόμος

«Είχε από ωρίς τη βεβαιότητα ότι αυτό που θέλω να κάνεις στη ζωή σου είναι να γίνεις καλλιτέχνης;» τον ρωτώ και μου 'ρχεται λίγο απότομο ότι ξαφνικά παύει το σοβαρό μου ύφος. Με ύφος, το ίδιο σοβαρό, μου απαντά πως από πολύ νωρίς, από τριών χρόνων, ζωγράφιζε άψογα με τα δάκτυλα μάχαινα των ποδιών του. Μέγαν άναυδη. Δεν μπορώ καθόλου να διακρίνω αν όλα αυτά τα εννοεί ή αν με δουλεύει. Μέχρι που δεν αντέχει, κοιτώντας το απορημένο μου βλέμμα, και λύνεται στο γέλιο όπως κάποιος που σου κάνει μια φάρσα και συ πέφτεις στην παγίδα του. «Όλο και τέτοια δεν λένε;» μου λέει και εξακολουθεί να γελάει. «Με πίστεψες όμως. Είδες. Είμαι καλός ηθοποιός». Οραία, τώρα θα μου δώσεις και μια απάντηση του λέω. «Μετά τις σπουδές μου, ναι, είχα αυτή τη βεβαιότητα ότι αυτό είναι που θέλω να κάνω στη ζωή μου. Και όταν πια επέστρεψα Κύπρο δεν μπήκα καν στη διαδικασία, ούτε να διδάξω, ούτε να κάνω κάτι άλλο για να βγαζώ ένα μισθό. Ήταν δύ-

σκολο στην αρχή. Στο λέω. Πέρασα έξι χρόνια πολύ δύσκολα. Ζόρικα. Μπορεί να περνούσα με μια μπίρα ολόκληρη μέρα. Αλλά δεν με πείραζε. Ήμουν σε mission (χαμογελάει). Αυτό ήθελα να κάνω, αυτό είναι που αγαπώ. Δεν θα μπορούσα να κάνω κάτι άλλο, στο οποίο δεν θα αισθανόμουν καλά. Και όταν δεν αισθάνομαι καλά συμπεριφέρομαι και λίγο μαλακισμένα διότι όταν δεν νιώθεις καλά με τον εαυτό σου τότε αυτό έχει αντίκτυπο και στη σχέση σου με τους άλλους. Γιατί λοιπόν να μπω σε τέτοια διαδικασία; Να είμαι οικονομικά καλύτερα αλλά μίζερος και βαριεστημένος; Γιατί;». Έχει απόλυτο δίκαιο. Και μαγκιά του που υπερσπίζεται τόσο πολύ αυτό που είναι αντίχωντας στα ζόρικα. Να ένα καλό παράδειγμα σκέφτομαι του τι σημαίνει επιλέγω να κάνω αυτό που αγαπώ, ιδιαίτερα σε μια εποχή που μας έχει σχεδόν εμπεδωθεί ότι το κάνεις αυτό που αγαπάς δεν είναι μέσα στις προδιαγεγραμμένες επιλογές σου. Ο Φάνος αποτελεί το παράδειγμα για το πως τα πράγματα μπορεί να γίνονται κι αλλιώς, κόντρα σε κάτι τέτοιες αντιλήψεις. Αρκεί να 'χεις το τσαγανό και το πείσμα να αντέξεις και να αρκείσαι στα λίγα. Και κυρίως να μην μένεις με σταυρωμένα τα χέρια. Ο Φάνος μέσα σε κείνα τα πρώτα έξι ζόρικα χρόνια της επιστροφής του, αντί να μιζερώνει την έλπιψη ευκαιριών κ.τ.λ., αποφάσισε να δημιουργήσει το Midget Factory, ένα χώρο και μια σπουνή στην Κύπρο, δεν γίνεται δηλαδή τίποτε που να τους φέρνει μαζί, για μένα ήταν πολύ σημαντικό να κατεβώ μέσα στην πόλη, να υπάρχω εκεί έξω και όχι εδωδ και εισομένος στο στούντιο μου. Έτσι σκέφτηκα την ιδέα του Midget και στο τελείως τυχαίο βρήκα το χώρο. Ήταν ο ιδανικός τόπος για μένα. Κοντά στο Κέντρο Τεχνών και στη γειτονιά όπου κάθε Σάββατο γίνεται η λαϊκή αγορά». Εκεί λοιπόν, σε κείνο το χώρο, ο Φάνος Κυριάκου παρουσιάζει τα γλυπτά του σαν projects. Δημιουργώντας μια άλλη ατμόσφαιρα μέσα σε κείνη τη γειτονιά που μένα άλλη ζωντανία μεταξύ των κατοίκων της. «Σε ένα από τα projects μου είχα μετατρέψει το χώρο σε μικρό πάρκο. Έβαλα και χόμα, φύτρεψα και λουλούδια, είχε παγκάκι, φυτόρωσε και γρασίδι, να ρε σου λέω, έγιναν όλα αυτά και 'γω κάθε Σάββατο φορούσα το καπέλο μου έπαιρνα την εφημερίδα μου και καθόμουν στο παγκάκι μέσα στο Midget και ερχόταν συνέχεια κόσμος και μου μιλούσε. Άνθρωποι εκεί της περιοχής, που μου λέγαν τα δικά τους, μου αρέσουν πάρα πολύ κι ανθρωπίνες ιστορίες, ξέρεις, και αυτές οι αναπάντεχες συναντήσεις. Είναι όπως λέει και ο Χάμφρεϊ Μπόκαρτ η απαρχή μιας πολύ καλής φιλίας...» (γελάει). Και ύστερα παίρνει ξανά το σοβαρό του. «Όλη αυτή η κατάσταση με τροφοδοτούσε τότε. Είχα όρεξη

για γυρίσω πίσω στο στούντιο μου και να δουλέψω. Γιατί αν το καλοσκεφτείς ένας καλλιτέχνης στην Κύπρο δεν έχει και πολλούς λόγους να δουλεύει σαν τον τρελό μέρα και νύχτα. Πολύ σπάνια γίνονται πράγματα εδώ και ακόμη πιο σπάνια να συμβεί κάτι ή να βρεθούν κάποιος που θα σε βοηθήσουν για να προχωρήσεις». «Είσα από τους λίγους όμως που ακολουθούν αυτό τον αντισυμβατικό τρόπο», του λέω και μου απαντά πως έτσι λειτουργεί ως άτομο. Ποτέ δεν μπήκε στο παιχνίδι, ποτέ δεν μπόρεσε να δουλέψει με οδηγίες ή guide lines. «Έχω μια αναρχική αντίληψη, λίγο πανκ, για το πως πρέπει να είναι η τέχνη αλλά και για το πως θέλω να είμαι και 'γω ως άτομο. Με ενδιαφέρει το ανατρεπτικό στοιχείο. Ποτέ δεν δέχομαι τα πράγματα ως έχουν». Αυτό προϋποθέτει τη σπουδή, κάνω σχόλια. «Το θέμα είναι να αποφασίσεις πως θα ζήσεις σύμφωνα με το τι πιστεύεις και το τι είσαι και μ' αυτό τον τρόπο να προσπαθήσεις να φέρεις τα πράγματα με το μέρος σου. Προσωπικά δεν αντέχω αυτή τη σοβαροφάνεια στην τέχνη. Εγώ πολλές φορές μπορεί να τελειώσω ένα έργο, για το οποίο δούλευα την προηγούμενη νύχτα μέχρι τα μεσάνυχτα και μπορεί μάλιστα να έφυγα και εκστασιασμένος ότι το τελείωσα και μπορεί και να πήγα και να ήπια και να ταπατό μου για να το γλεντήσω, και να 'ρθω την επομένη το πρωί και να το δω από μια άλλη γωνία και να δω ξαφνικά κάτι που δεν μου αρέσει και να του δώσω μια και να το κάνω κομμάτι. Και να αρχίσω ξανά από την αρχή. Πολλά από αυτά που βλέπεις έγιναν με αυτό τον τρόπο. Έτσι και δύο μέρες πριν από την έκθεση να δω κάτι, το οποίο δεν μου αρέσει θα το σπάσω και θα το ξανακάνω». Συνειδητοποιώ πως αυτό που μου περιγράφει είναι μεγάλη ελευθερία. Και έτσι ακριβώς του το λέω. «Ναι νιώθω τρομερά ελεύθερος στον τρόπο που δουλεύω. Και στο πως χρησιμοποιώ τα αντικείμενα και τα υλικά μου. Νιώθω καλά μ' αυτό που κάνω. Οτιδήποτε έχω γύρω μου μπορεί να ενσωματωθεί και να βρει τη θέση του. Έφτασε, πιστεύω, σε ένα σημείο η δουλειά μου που βρίσκουν τα υλικά τη θέση τους κι αυτό είναι πολύ σημαντικό για το πως προχωρά η τέχνη. Νιώθω ότι εξελίσσομαι συνεχώς. Ανακαλύπτω συνέχεια πράγματα. Μαθαίνω συνέχεια, μου αρέσει να το ψάχνω για να είμαι up to date. Πιστεύω ότι δουλεύω πιο μεθοδικά τώρα. Πιο σωστά».

Το διαλόκι

Προσπαθώ να τον φανταστώ την ώρα που δουλεύει. Είναι απίστευτο το συναίσθημα της δημιουργίας κι αυτό θέλω να μου περιγράψει. «Τι να σου πω; Σταματούν τα πάντα. Σταματού ο χρόνος. Σκέφτω ότι εκεί 'γω δείχνει ένα γλυπτό» πριν δεν είχε τίποτα. Σκέψου...Με ενδιαφέρει πολύ στη γλυπτική αυτό το visual intelligence. Η γλυπτική αυτού του είδους πρέπει να σε βεβαιώνει τον θεατή της. Πρέπει να γλυπτά να είναι έξυπνα. Πρέπει το κάθε τι να 'να στη θέση του ώστε ο θεατής να μπορεί να μπει μέσα στον κόσμο του γλυπτού. Οι δουλειές που μου αρέσουν είναι αυτές που έχουν κάτι υποκθόνιο. Που έχουν μέσα τους ένα διαβολάκι. Πρέπει να 'χει διάλογο μέσα της η τέχνη. Εμένα αυτό με ελπίσσει. Να 'χει μια πονηριά. Να σου ανατρέψει κάτι. Να σε βάζει σε μια άλλη διαδικασία». Κάνει μια μικρή παύση. Κι ύστερα μου λέει «Έλα σήκω από την καρέκλα σου. Έλα να σου δείξω τι ακριβώς εννοώ...».

Και κάπως έτσι μ' αφήνει να τριγυρνάω ένα Σάββατο πρωί, ανάμεσα σε τερσάτια γλυπτά που σε κάνουν να αισθάνεσαι πως πήραν αυτή τη στάση γιατί πάγωσε για μια στιγμή ο χρόνος. Και το διαλόκι που κρύβουν μέσα τους σε κάνει να διερωτάσαι κατά πόσο όταν αρκεί ξανά ο χρόνος να καλλά, εκείνα θα διαλυθούν ή θα πάρουν την τελική τους θέση. Δεν υπάρχει απάντηση. Όλα είναι πιθανά...

Κάνε και εσύ μια προσπάθεια

«Πώς θέλεις να προσεγγίσει ο θεατής τα γλυπτά σου;». Κάνω αυτή την κοινότοπη ερώτηση χωρίς ομολογούμενως να φαντάζομαι πως στην απάντησή του ο Φάνος Κυριάκου θα ξίξει πολλά από τα κακώς έχοντα... «Θέλω να έρθει χαλαρός κάποιος να δει τη δουλειά μου. Γιατί εκείνο που δεν αντέχω είναι να σπίνεται ο κόσμος μπροστά σε ένα έργο τέχνης. Με μια σοβαροφάνεια απίστευτη, την οποία, βέβαια, υποστηρίζουν και οι πλείστοι εκθεσιακοί χώροι. Εκείνο δε που με κενυρίζει ακόμα πιο πολύ είναι ότι οι περισσότεροι πάνε να δούνε τέχνη και έχουν αυτή την ψυχολογία ότι θα τους συμβεί μια τερσάτια αποκαλύψη. Λες και η τέχνη είναι η απάντηση σε όλα. Οτι υπάρχει ένα κρυμμένο μήνυμα και πρέπει να το ανακαλύψεις. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Πας να δεις τέχνη για να απολαύσεις κάτι ωραίο, να φύγεις από κει και να νιώσεις πως είδες κάτι ωραίο. Τόσο απλά. Δεν πρέπει, ούτε να το καταλάβεις, ούτε και να το αποκωδικοποιήσεις, ούτε να πας με αυτό το ύφος λες και μπαινεις σε κλινική. Εί-

και πολλοί που μπαινουν σε αυτή τη διαδικασία. Μου λένε εξήγησέ μας τι γίνεται εδώ... Τι να εξηγήσω; Τα πράγματα πολλές φορές είναι έτσι όπως είναι. Είναι εκείνο που βλέπεις. Δεν υπάρχει κάποιο κρυμμένο μήνυμα. Τα βλέπεις και μπορείς να φτάξεις τη δική σου ιστορία. Κάνε, λοιπόν, και συ μια προσπάθεια. Εγώ κάνω τόσο προσπάθεια να βγει αυτό το έργο όσο πιο σωστά γίνεται προς τα έξω. Από τη στιγμή, λοιπόν, που σε σέβονται ως θεατή και προσπαθώ να είναι έξυπνα τα γλυπτά, να έχουν μια ανατροπή κάνε και συ μια προσπάθεια, μην πας λες και έχεις έναν τοίχο μπροστά σου, πήγαινε πιο χαλαρά, κάνε μια στροφή γύρω από το γλυπτό, σκύψε, περιεργάσου το, προσπάθησε να μπει στον κόσμο του, να ζήσεις την εμπειρία του. Δεν πρέπει ώναι και καλά να το ερμηνεύσεις. Αρκεί να το ζήσεις, να το δεις σαν εμπειρία. Κι αν δεν σου αρέσει δεν πειράζει, δεν πρόκειται να έρθει το art police να σου βάλει πρόστιμο... Τόσο απλά.

